

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи зберігає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесени по 30 с. від стрічки.

Ворохобня в Бельгії.

(X) По великих містах Бельгії викликає соціальна демократія уличну ворохобню в таких розмірах, що правительство було приневолене скріпити військо понад мировий стан. Спир між правительством а соціальною демократією обертає ся тепер не около соціальних питань, лише розходиться о поновну зміну виборчого закона для посольської палати, який вимусили соціалісти уличною ворохобнею в 1893 р. Тоді знесено цензус, діло ліберальних «доктринерів» з 1830 р., і заступлено загальним правом голосовання. З того часу право голосовання було вправді загальне, але не рівне, бо в Бельгії є так звана плюральна система. Кожний горожанин, що має 25 літ і рік засидження, має право голосувати; два голоси може такий виборець віддати, що викаже ся нерухомим майном вартости 2000 франків або 100 франків ренти, або хто є отцем шлюбних дітей. По три голоси мають люди з висою освітою і деякі категорії урядників. Понад три голоси нікому не прислугує.

Сей виборчий закон був тоді компромісом поміж верховладними в тім часі консерватистами, які протягом девяти літ відсували від керми ліберальну партію, а соціальною демократією, що розвинула ся на місці відсуненого лібералізму. Переговором показало ся, що плюральна система може придбати поважну меншість для соціалістів і радикальних міщанських демократів в палаті посольській, однак не може досягнути більшости супроти консерватистів. Крім того показало ся, що підчас 18-літньої влади консерватистів не переведено ніякої реформи.

Коли після революції в 1830 р. заведено бельгійську конституцію в порозумінню між лібералами а «ліберальними католиками», згоджували ся обидві сторони в тім, що парламентарна система принесе з собою «відсвіжаючу силу» сторонництва в правительстві держави. Що одно сторонництво около двадцять літ буде держати керму в своїх руках, про се не думали творці конституції.

Однак бельгійський лібералізм з власної вини підупав. Їго заскоружість перед конечними реформами, а за тим розділ на доктринерів і радикалів ослабив сторонництво, тим більше, що обидва напрями поборювали себе завзятійше, як противники. Консерватисти тимчасом удержували строгу карність, як у всіх краях, хоч і між ними деколи проявляли ся різниці. «Доктринерські» традиції з 1830 р. почато і серед консерватистів поборювати. В нинішній Бельгії крім значно змалілої громади «ліберальних католиків» і троха уміркованіших клерикалів є ще вельми багато фанатиків. Однак навіть проява «християнського соціалізму» не довела до роз'єднання консервативного сторонництва. Против сего для бельгійських клерикалів немілого гостя з її соціально-політичними домаганнями виступила римська курия, а впрочім консерватисти не роз'єднали ся до такого

ступня, щоби тим була загрожена їх побіда при виборах.

Дотеперішній стан сподівають ся соціалісти і міщанські демократи переоголомити загальним, рівним правом голосовання. Однак се не добре, що тих реформ добивають ся такими небезпечними способами. Невідрадна поява є з одного боку послідовністю сего, що уміркований лібералізм наслідком внутрішньої закостенілості втерав усякий вплив між народом в Бельгії, а з другого боку ворохобні відпо-відають революційній минувшині Бельгії. Не можна навіть сказати на певно, чи умірковані ліберали здержували ся в політичній боротьбі від уличних галабурд. Як історія найновіших часів показує, валили умірковані ліберали клерикальні міністерства уличними ворохобнями. Клерикали від 1830 р. не послугують ся сею метою, але лише з тактичної понуки, бо не лише в 1830 р. мали они головну участь в революції, але вже в 1788 р. зворохобили ся проти реформ Йосифа II. і випередили тими ворохобнями велику французку революцію. Бельгія має уже від середних віків елементи народної свободи, яка не лише відбула школу строкої законности, яка опісля могла випуміти і вишуміла, іменно для того, позаяк малий край має сповнити лише внутрішні задачі, а ніяких заграничних задач не має.

Основна гадка плюральної системи з теоретичного становища не є нездорова, хоч бельгійські консерватисти намагають ся її задержати лише в своїм партійнім інтересі. Закиди проти рівного права голосовання мають поважну основу особливо в такому краю як Бельгія, де посольська палата майже необмежено має в своїх руках законодавство, позаяк корона і сенат не мають майже ніякого впливу. Але досвід останніх часів доказує, що всюди добивають ся загального рівного голосовання і оно приходить в однім краю скорше, в другім пізнійше. Так імовірно також бельгійський радикалізм пересадить свої виборчоправні змагання, чи то уличними галабурдами і ворохобнями, чи иньшим спокійнішим способом. Однак се ще не є конечним, щоби бельгійський соціалізм, або міщанська демократія мали дійти таким виборчим законом до керми в державі. Чого Бельгії найбільше потреба би було, се з'єднання всіх уміркованих і розумних елементів, щоби уложити і перевести програму соціальних, шкільних і військових реформ, при чеснім, всестороннім признанню колоніальної політики короля. На жаль нема ніяких познак, щоби щось в тім напрямі починало ся.

Lucus a non lucendo!

«Галічанін», передавши допис «Руслана» з Відня про збори академиків сецесіоністів, з сеї нагоди кидає ось які «лучі світла» в українську темряву:

Аргументи, якими українська молодіж загриває друг друга до продовження сецесії, а яких они голосно не висказали і яких «Руслан» не

навів, мають бути після «Галічаніна» братерство з польськими соціалістами і пляни на анархістичні розрухи. «Покинемо університет — вкладає «Галічанін» в уста краківських академиків-сецесіоністів заяву — підемо в народ вго научати і просвічати, поки він не хватить за ціп... За нами 10.000 Поляків-соціалістів! На поперте сеї своєї видумки, «Галічанін» згадує про статтю одного з українських студентів в соціалістичнім «Naprzod-і», де говорить ся про «аграрний страйк».

Другою причиною, чому студенти, особливо богослови не хотять вертати, є, що они не складали або перепали при іспитах за перший курс і тому не мають чого вертати до Львова, а воліють думати про «аграрні страйки», про те, як «подстрекати» народ до незаконних чинів, безсовісно тручати на багнети і в тюрму і вносити горе і плач в села.

Оттакий то луч кинув «Галічанін» на «українську темряву» і «звернув свій рефлексор в сторону духовної семінарії».

«Уже в часі приготувань до сецесії і самої сецесії студентів богословія — треба замітити, що без студентів богословія сецесія не була би взагалі збула ся — начальство духовної семінарії вело себе загадочно і двомисленно. В самій семінарії вели ся наради, збирались підписи, відбирались клятви на солідарність, але семінарське начальство притворялось, що нічого не видить і нічого не знає. Говоримо — притворялось, бо на декотрих нарадах були присутні настоятелі, а навіть ректор крил. Туркевич. Впрочім настоятелі семінарії не могли не знати того, що стало ся, бо цілий Львів о тім говорив, а крім того декотрі настоятелі як будто би «подстрекали» к сецесії, бо перед посторонними людьми похваляли намір вихованців семінарії. Як можна погодити таке поступованє з дисципліною і послухом, які не тільки в семінарії, котра прецінь не гостиниця, але в кожній добреустроєній інституції, повинні бути виконувані, то оставимо поки-що на стороні. Але не можна уже дальше терпіти, щоби начальство семінарії і тепер ще продовжало свою двомисленну політику, якби умисно обчислену в тій цілі, щоби семінарію остаточно дискредитувати і віддати в руки звисних реформаторів (!). Факт, що високопреосвященний митрополит відкрив семінарію, не улягає ніякому сумніву. Але о. ректор засльвів другу пісню, бо заявив повернувшим воспитанникам слідує: «Я урядово нічого не знаю о відкриттю семінарії; знаю з газет і слухів, але на то не могу спускати ся. Для кількох з вас не могу відкрити семінарії; поки більше не зголосить ся, я вас запишу, що ви зголосились». Ми не входимо в то, чи одержав ректор або не одержав офіційального повідомлення про відкриття семінарії, але з єго поведення ясно, що він або свідомо противоділає желанню митрополита, або не знає, що ділати. Если до сего додамо, що вертаючих воспитанників другі настоятелі семінарії зустрічають з саркастичними усміхами або смотрять на них вовком, то не диво, що питомці семінарії могли устроїти сецесію (?) із неї так, як із зайздного дому...»

Наводим слова «Галічаніна» без жадних дальніх коментарів, бо они самі є найкрасшим доказом, чим є кацани супроти нас, і як они на кождім кроці старають ся шкодити народному ділу і дискредитувати людий найліпших намірів. Клетета, безлична інсинуація і денунція-

ция отсе жерела тих «лучів світла», які справляють лише душачий копін плаченої брехні — правдиве: *lucus a non lucendo!*

Схизма.

Хотий і як сумні найновіші події в Америці на церковнім полі, не можемо поминути їх мовчки, як невідрадної прояви, що в історії нашої заморської колонізації може відіграти важну роль. Отже подаємо подробиці «великого з'їзду» після Америк. «Свободи»:

На зазив Ради Головної і Духовної «Товариства руских церковних громад в Спол. державах і Канаді» відбув ся з'їзд дня 26. марця.

Вже дня 25. марця зачали з'їздитись рускі священники і делегати руских церковних громад і братств до столиці Пенсильвенії, міста Гарисбург. Їхали они з близька і з далека, деякі навіть по кілька сот миль, а всіх їх лучила одна гадка — забезпечити будучність рускій вірі і рускій церкві в Америці.

Около 8. години вечер вже слідуючі священники і делегати були в Гарисбургу:

З Ansonia, Conn. о. Ант. Бончевский і п. Ів. Борошович делегат парафії.

З Jersey City, N. J. о. Н. Підгорецкий, п. К. Кирчів делегат від парафії і п. Д. Голод яко урядник Товариства.

З Mt. Carmel, Pa. о. Ст. Макар, п. Т. Хомяк, делегат від парафії, а пп. Юр. Гук і Осип Хрущ, делегати від братств.

З New York, N. Y. п. С. Ядловский, делегат від цілого «сестричного братства св. Ольги».

З Northampton, Pa. о. Н. Дмитрів.

З Olyphant, Pa. о. Ів. Ардан і пп. Юр. Хилляк і Он. Ковтко, делегати від парафії.

З Ramey, Pa. о. Гр. К. Цмайло і Мик. Джмилік, делегат від парафії.

З Scranton, Pa. п. Ів. Маєрник, делегат від парафії св. Івана Хрестителя.

З Shamokin, Pa. о. Ів. Констанкевич і пп. Ів. Глова, касиєр Товариства, Алек. Шаршов, делегат парафії і Гавр. Малиняк, делегат від братств.

З Troy, N. Y. о. Вол. Нижанковский і п. Юс. Криницький, делегат від парафії.

З Yonkers, N. Y. о. П. Тимкевич і пп. Ал. Трембач, делегат парафії св. Арх. Михаїла.

Щоби не тратити дорогого часу, зібрані сейчас взяли ся до роботи. Около девятої години вечер зійшлись до галі, вибрали уряд на час зборів і ухвалили точки, над котрими має радитись.

До уряду війшли: о. Констанкевич, як голова, і пп. Ів. Глова і Ів. Маєрник заступники—

а о. Гр. К. Цмайла і п. П. Ядловского вибрано секретарями. Після вступного слова о. Констанкевича, котрий вказав на вагу зборів і радив не горятись, але обговорювати все безпристрастно і серйозно, ухвалено такий порядок денний.

1) Чи мають Русини американські (священники і люде) признавати над собою зверхність тутешних католицких єпископів?

2) Чи мають Русини записувати свої церкви і взагалі громадські маєтки на тутешних єпископів, чи мають старати ся відібрати від них і ті маєтки, які до днес на католицких єпископів записані?

3) Чи треба старати ся і в який спосіб о тоє, щоби в разі потреби дістати сейчас добрих руских священників так з Галичини як і Угорщини?

4) Чи треба видавати одну церковно-релігійну часопись, котра би бодай вчаси заступала живе слово Боже для тих Русинів, що живуть далеко від тих місцевостей, де суть рускі церкви.

5) Щоби дати удержане одному або двом руским священникам, котрі би їздили з плеїзу на плеїз і обслуговували тих Русинів, що не мають сталого священника.

6) Щоби постарати ся о тоє, аби ми виховували своїх руских священників тут в Америці.

7) Щоби постарати ся о свого правдивого руского єпископа для Америки.

8) Чи маємо ми америк. Русини признавати Папу римского за голову рускої церкви чи ні?

9) Щоби прийняти а де треба поправити статуту ухвалені минушого року.

Крім сего ухвалено, щоби збори розпочинали ся вже о 8. рано та щоби перед обрадами о. Бончевский коротенько накрислив образ положення рускої церкви в Америці.

На сім вечірнє засіданє перервано.

Відтак подає «Свобода» 36 телеграм, які наспіли на з'їзд в різних міст Америки від осіб, брацтв і товариств — очевидно з заявами солідарности з інтенціями з'їзду.

(Дальше буде).

Державна рада.

В двох послідних днях покінчено бюджет міністерства просвіти. Після парламентарного календаря мало се збути ся ще в п'ятницю, однак задля Цілей і німецьких авантур протягнуло ся аж до вторника.

З дискусії в понеділок замісна була лише

промова мін. Гартля. Міністер збивав закиди, немов то міністерство не опікує ся достаточнo народним учительством. Бесідник підніс тяжку працю учителів серед найнекорисніших умов, однак зазначив, що управильненє їх платні належить до компетенції краї, а не держави. На узглядненє бажань учителів на поліпшенє біту треба би 40 мільонів корон, а на заспокоєнє лнших потреб на полі народного шкільництва потрібно коло 60 мільонів. А таких сум скарб державний не має до розпорядимости. Що-до тайної лісти кваліфікаційної міністер заперечив єї існуванє. Відпираючи закид клерикалізована шкіл, міністер заявив, що він може відносити ся хіба що-до експорт і релігійних вправ, але і тут не викове ся ніякого примусу. Усунєнє учительских мужеских сил з дівочих шкіл не дасть перевести ся ані з огляду на обовязуючі закони, ані суспільні відносини. Що-до реформ виділових шкіл міністерство хоче скликати анкету. Вкінци міністер висказав бажанє, щоби бодай школа остала на боці від політичних борб і впливів.

Інтерпеляції і внесєня.

Між інтерпеляціями виїс Кльофач запитанє в справі сконфіскованя «Легенд» Немойовского, бажючи через відчитанє обійти заказ публікованя. Так само вчинив на вчерашнім засіданю всенімець Бергер з книжкою Вільгельма Буша п. з. «Св. Антоній Падевский». Дальшими інтерпеляціями були: пос. Бенаті-ого в справі проповіді кс. Кольоні-ого, який висказав ся був: Хто хоче противити ся Папі, сей скінчить але. Ми бачили, що провідінє казало Вікторови Імануїлови, що перший забрав Рим — уперти ся як свині. Бачили, як Гумберт згинув з руки убійника, кермованої Господом, а побачимо, як теперішній король покінчить житє!; пос. Ольшевского в справі поєдинків між офіцерами станиславівської залоги, і пос. Брайтера в справі Unio catholica.

В дискусії над

людовими школами

пос. Груби полемізував з Демльом що-до відносин на Шлезку і домагає ся основаня одной чешкої і одной польської учительської семінарії на Шлезку. Пос. Войтига виказує упослідженя Галичини на полі шкільництва. З 59 учительских семінарий в Австрії припадає на Галичину ледви 13. Чехи мають 18, Морави 7, Шлеск 3. Галичина відповідно повинна мати 2 рази стілько семінарий. В Галичині семінарія приходять на 575.000 мешканців, в Чехах на 333.000, а в Тиролю навіть на 72.000. При тім поміщеня семінарий в Галичині, навіть у Львові і Кракові є такі страшні, що коли би їх пляни предложив хто для будинку на арешт, то єго висміяно би

12)

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

ДИВАК.

В одному уряді стрівув ся із шкільним товаришем. Син високого урядника, елегантно убраний та вічно веселий. Дакевич знав, що він має тут товсту диюру, тому звернув ся просто до нього по інформацію а від біди й протекцію.

— Здоров був, Тис!

Товариш удав, що не чує і похилив ся над бюрком.

Дакевич діторкнув ся його рамени. В тій хвили Тис відскочив як опарений і змірив колишнього товариша від голови до стіп.

— Я вас не знаю, пане! — сказав згідно.

Хіба-ж се не Тис? Або може він стидаєть ся такого обдертого товариша... Так се Тис. Той сам його насторчений вусик, та сама старанна фризюра.

— Мені вас не вільно знати, ви людина без чести.

Удар в лице був би заболів його меньше, чим слова Тиса. Так, неприятий поєдинок... Отсе перші наслідки. Найліпший колись товариш цураєть ся його, зневажає перед чужими людьми.

Хотів конче щось йому сказати, щось пояснити. Але Тис викрутив ся на п'яті і пішов до сусідної кімнати.

Пяний виволік ся на улицю. Половина дня, а кілька в ньому упокорєня, розчарованя, заведених надій. Для кусника хліба мусів скупати ся в гідких помиях людської глупоти. Се кара за погорду, яку виявляв завсєгда утилітаризмови.

Ні, довше так бути не може, не сьміє. Вже від давна почував ся зв'їриною, на яку цілий сьвіт заставив єти. Він все проривав ся і прямиував своїм шляхом дальше. Нині наближаєть ся конець облати. Його обсаєно зі всіх сторін, округ зменьшив ся до найвузших границь. На нього закинено аркан. Ні в кут, ні в двері. Нині мусить всьо рішити ся.

Блудив по місті як серед грізної пустині, куди вибігають від часу до часу дикі орди на кроваві бої. Глядав погаслими очима якої оазис, де-б міг зачерпнути сьвіжих сил до дальшої вандрівки, та добачав лише череди гієн, що порпають за трупами таких як він нещасливців, погибших в нерівній борбі о єствованє. Поганий сопух падлини дусив його, запаморочував ум та грозив не випустити його більше звідси...

Звайшов ся в послідне в своїй кімнатці під дахом. Розтягнув ся на долівці і ждав сього, що не сьміє нині його оминути. Як се станеь ся, що треба вчинити, не мав сили заставляти ся. Був лише певний, що його жде невмиляма, страшна коєчність.

Кільканайцять літ, важких та гірких, прожив він оттак, борючись із всьлякими невгодами. О власних силах протискаєть ся отсе четвертий рік через університет. Помочи не мав ні звідки. Від нікого ні словечка потіхи ні по-

ради. Голод та холод стали його невідступними товаришами. З ними живив ся цілою душею і навчив ся зносити їх з витривалістю, властивою всьім бідолахам.

Впрочім не знав, що се утіха, щастє. Він не мав за собою ніякої минувшости. Чого-ж від будучности може вимагати? Не можна преці відчувати потребу чогось, чого не знало ся ще ніколи. Навряд, можна тужити лише за тим, що бодай раз засмакувало ся. Отже з його життя вичеркнула судьба всьї виображєня минувшости та будучности. Страшна льогіка! Для нього не лишаєть ся нічого знатнійшого, нічого, що мало-б яку небудь вартість.

Лишаєть ся смерть...

Звідки-б не почати, все його мозок виїде на ту саму дорогу, причалить до тої самої пристани: смерть!

Ах, той мозок, той клубок утомлених нервів! Він сам себе замучить. З неустрашимою витривалістю здирає з життя заслону, заглядає в його чорні челюсти та дисекує його безпощадно на те лише, щоби над вислідом дисекції попадати в розпуку. Чому він не бавить ся змінчивими блисками сьвіта, чому не украшаєь позліткою самодурства? Чому не стелить житєвої дороги рожевими листками надії? Проклятий мозок! Мерзєнні фляки!

Тверда долівка давила Дакевича болючо, але він не мав сили обернути ся. Попав в безвладну апатію. Поволи його члєни здеревіли, стерпили і втерали всьяку чутливість.

Він впливає в якийсь німий, темний, неподвижний сьвіт, вільний від часу і простору

і плани відкинуто би. Край заявив готовість підвищити субвенцію, але правительство відтягнуло ся від співуділу. Даліше бесідник промовляє за помноженням їх платні. Натомість правительство дає щедрі субвенції на німецькі школи у Львові, Кракові, Перемишлі і Ярославі. Фінанси краю не дозволяють направити, се, що правительство занедбало за 100 літ.

Опісля заняв голос

пос. Романчук.

В короткім зібранні змісту єго бесіди подають телеграми, що обговорював положення учителів в Галичині, відтак домагав ся основання нових учительських семінарій. Жалував ся, що на поли народного шкільництва руска мова упосліджена супроти польскої. Бесідник застерігає ся проти сего, мовби міністрови просьвіти закидував протекційну господарку. Єї провадить галицький намісник, а п. міністер лише толерує єї. Даліше заявляє ся за основанем учительських семінарій в східній Галичині, з виключно утравістичним, а навіть переважно руским характером. Бесідник зазначив між иньшим, що з причини недостатку учительських сил, а також з причини недостатку поміщення не отворено в останніх літах 319 шкіл, з того 88 польських а 231 руских. Обі жіночі семінарії повинні бути утравістичні. Вкінці бесідник полемізує з міністром просьвіти в справі обсадження руских катедр на львівським університеті.

Словінський пос. Жітнік застерігає ся против перенесення словінської гімназії з Цилей і остерігає перед евентуальною обструкцією правди. Вкінці говорив пос. Ораш з Каринтії.

На сім покінчено дискусію і наступили фактичні спростованя.

Пос. Демель, тішинський бурмістр полемізує з висновками пос. Міхейди серед переривань зі сторони Поляків, даліше пп. Зайц, Гессман і Фелькль.

Відтак заняв голос референт пос. Скене і висказав свій жал з причини роздроблюваня дискусії на чисто локальні справи, без углядженя інтересу держави і парламенту. З признанем висказує ся про діяльність правительства на поли народного шкільництва, якого доказом є значне зменшене ся числа анальфабетів. Вкінці просить палату о ухваленне розділу «людові школи».

В голосованню прийняла палата сей розділ, а тим самим і ухвалила цілий бюджет міністерства просьвіти.

З черги приступила палата до нарад над бюджетом міністерства скарбу.

Пос. Сегналь підносить конечність підмоги для краєвих фінансів і обговорює вичерпуючу справу фабрикації цукру в Австрії, якій бру-

ксельська конференція нанесла великі шкоди. На тім перервано дискусію і по внесеню кількох інтерпелляцій замкнено засідане. Слідуюче нині рано о год. 10.

НОВИНИ.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Йосифа, Платона; рим.-кат. Рудольфа. — В п'ятницю гр.-кат. Теодула; рим.-кат. Аполлонія.

— Еміграційна горячка проявила ся майже в усіх повітах східної Галичини і на Буковині. Емігранти їдуть переважно до Канади і криють ся по дорозі з цілею своєї подорожі. З того видно, що емігрантів хтось хитрий підготовлює в дорожю.

Селяни, що минулого року виїхали до Боснії, Хорватії і Славонії, повертають звідтам громадно о жебравім хлібі.

— Про початок американської схизми доносить америк. «Світ»: Назначенню окремого уніятського єпископа в Америці супротивились американські римо-католицькі єпископи і Рим був примушений з їх гадкою числити ся. Тільки на настійчиве жадане правительства Австро-Угорщини, Рим рішив ся назначити для уніятів «візитатора». Новий сей уніятський достойник одержить титул «пралата» і буде зависимий від всіх римо-католицьких американських єпископів, в котрих єпархіях живуть уніяти. Рускі єпископи в Австро-Угорщині не будуть мати права видавати розпорядження, если ті розпорядження не будуть перше одобрені римо-католицькими єпископами. Візитатор буде одержувати від малярського правительства 2.000 доларів річної платні і мешкане в Вашингтоні, де — може бути — він одержить еще також місце урядника при Австро-угорським посольстві. Візитатором назначений канонік прішівської капітули о. Андрей Ходобай, а помічником єго др. Евгений Ріпай. Сей послідний обов'язаний поселитись в Пітсбурзі або Аллегені, де — після інформацій малярського правительства — знаходить ся гніздо «панславизма».

Таким чином уніятський візитатор в Америці буде обов'язаний сліпо сповняти прикази латинських американських єпископів і в данім случаю навіть наклоняти уніятів до прийнятя римо-католицизму, так як загально звісно, що американські латинські єпископи противні греко-католицькому віроісповіданню. Опори в тім напрямі візитатор не найде нігде, так як рускі єпископи в Австро-Угорщині не будуть мати над ним ніякої влади, а если американські латинські єпископи виставлять єму лише свідомство, то він стане неможливим не лише в Америці, але також і на своїй рідні в Угорщині. В виду того візитатор буде мусів числитись в церковних ділах з римо-католицьким єпископатом, а в політичних з малярським правительством. — А вислідом сеї політики є, що Американці оснували «свобідну церкву» і опираючись на аргументі, що «Русь не прийняла Христової віри аві з Риму, аві з Петербурга» — вишлють одного із єванделистів до Царгорода, або Єрусалима і будуть мати свого власного «єпископа».

— Німецькі оголошеня. Станиславівські «Новини» доносять, що вість (подана «Словом польським») про німецькі афіші Руського народного театру є неправдива. Таких афішів не розліплює ся, а лише передає ся до місцевого гарнізону для офіцірів-Німців.

Отже проба шовіністичного «Слова польського», аби підкопати довіру Поляків до руського театру, розбила ся.

— Скарб у Львові. Минулого року доносили ми, що один з тутешних мешканців, мав винайти в старих актах згадку про скарб, який мав би находити ся в одному з львівських монастирів. Сими часами занялись тою справою пильніше і одержано навіть позволене на вишукане в монастирах сего скарбу від намісництва і консисторії. Адвокат др. Збишевський вніс подане до магістрату о дозвіл на підирняте робіт. Магістрат ухвалив дозволити на роботи менші, але на роботи більші, які наражали-б мурі на ослаблене, або потребували огню до розсаджуваня або розбиваня каменів, магістрат не позволив і заявив, що підприємці мусять внести просьбу на підставі приписів §. 1. і 7. закону будівельного для міста Львова о окремий консенс з предложеном проєктованих робіт. Пошукування мають відбувати ся при участі делегатів намісництва, консистора і фіскуса, бо після приписів закона половина скарбу найденного на ґрунті неприватнім належить ся державі.

Обікража церкви. В Яворові, турчанського повіта, невисліджений доси злодій виймив вікно в церкві а добувшись так до середини, забрав звідтам 240 К. Жандармерія з Борнії арештувала його дуже підозрілого о ту крадіжку Онуфрія Місйіла, у котрого знайдено долото яким помагав собі виважувати вікно.

— 1. май. Часописи доносять, що робітники жадають, щоб сего року не святкувати ізза сумного економічного положення цілу днину, а обмежити ся на демонстраційне святкування вечера 1. мая.

— Звірська нянька. Львівська поліція арештувала вчора няньку Анну Ілик за зловний і звірський чин, якого она допустила ся з мести за видаленє єї зі служби у п. Б., секретара суду. Як оповідала молочарка, нянька посадила голу 2-літню дитину на розпалену бляху в кухні і мимо крику дитини, держала єї там кілька хвиль. Справа викрила ся по кількох днях, бо нянька звиняла ся, що дитина сама полізла на розпалену бляху.

— Покусані скаженим псом. В Бабині під Самбором пес дорожника Радванського сказившись, покусав насамперед дома малу дитину, відтак двоє старших дітей і вибіг на дорогу та напав там на 7-літнього жидика, котрого перевернув і покусав. На крик хлопця вибігло з хати двоє дітей, а пес кинув ся і на них та покусав їх. Якийсь старший жид вибіг ратувати малого, що лежав на землі, а пес кинув ся й на него та вигриз єму кусень лица. Скажений пес кидав ся ще й на інших людей та на худобу, і побіг як до Ваневич, де також мав покусати людей. Покусаних, о котрих власті довідали ся, відведено до заведеня д-ра Буйвіда до Кракова.

Все людське плем'я вигибло, скінчила ся його нудна але трагічна історія, розвіяла ся у глибокій вічності як розходить ся у нічній цминтарній мряці послідний стогін живцем погребаної людини.

Дух його розприскуєсь як дим у сонну порожнечу, а всі його болестні мрії, спомини, почування поринають в спокійну, безпросьвітну топілю, де на дні забути знаходять давню, передвічну тишину...

Очунявши пізнім вечером з духового та фізичного отупіння, став оглядати ся трівожно по комнатці. Не бачив нічого, не чув ніякого шелесту, а проте біля нього щось було. Його опановувала певність, що в обемі сього шестистінника находить ся ще якесь єство, свідоме цілої його душі.

Щезай маро!

Глядів у вікно, немов бережучи, щоб туди щось не передістало ся. Небо, замазане понурими хмарами, зазирає крізь вікно так сумно, безнадійно... Рівночасно тиснуть ся у кімнатку його фатум та ховаєть ся поза сітями павутиня, що звисає в темних углах. Вечірній сумрак ширшає і заповнює кімнатку чимраз густіше. Рівночасно фатум спускаєсь долів і розпростирає над ним чорні крила.

Дакевичеві вчинилось тісно, душно. Бояв ся піднести на ноги, щоб фатум не притисло його опять до землі та здавило безощадно.

Опер ся на ліктію і як хробак заповз обережно в самий кут. Чув, що ключ від канцелярії Пастернака давить його страшенно, пече огнем, але рушити рукою бояв ся.

А тимчасом таємне єство присуваєть ся до нього все ближше, ближше. Вже стоїть над ним і сьмієть ся по диявольски. Вже кладе на його плечі свою важку руку, заглядає йому в очі...

Є в ньому щось знакомого, щось дуже свого, бо Дакевич знає всі його думки, будучи свідомим, що навідворот воно знає думки Дакевича.

З вас оригінальний тип, добродію Дакевич! Шкода, що довше не можете жити.

Так думаєте?

Бо прошу-ж вас. Ціле життя ви були манекіном в руках обставин. Сього не заперечите.

Гм...

Хочете сумніватись, бо думаєте про вашу витревалість, з якою перейшли ви гімназію.

А хочби?

Отже та витревалість нічого не доказує. Ви були таким, бо сього вимагали ваші обставини. Ви сповняли вірцево те, що вам розказувало, а самотійно ви нічого не вчинили. Рабський манекін, більш нічого. Діставшись серед иньшій обставин, ви-б і там були вірцевим після вимаганої міри. Добрий ремісник, порядний господар вийшов би був з вас, бо се вимагали-б ваші настоятелі.

Схлібляте мені, пане психолог...

Не схлібляте, але доказую, що вже тоді ви не поводити ся своєю волею, лиш чужою. А вже найвиразніше виступив ваш характер, відколи ви стали академіком, де як-раз треба проявити як найбільше своєї волі. Тут зачинаєть ся доперва життя.

Але-ж я зовсім не жив...

Власне тому. Ваша анемія задержала вас позаду всіх, поза життям. А шкода вас! Трохи брутальности, трохи безличности, а ви почували-б ся нині щасливим.

Отже найліпше бути безличним?

І щож в тім страшного? Безличність лиш в очах побожних рабів становить понятє від'ємне. У людей з отвертою головою се ознака сили. І такі мають будучність. Вони роблять все, що їм велить власна воля. А все, що збільшає почутє сили, власті — є добре. Зле є те, що хоре, безсильне, безрадне.

І я над тим нераз думав. Але-ж бо ті консеквенції...

Нічо дивного. Як кажу, все, що величне, красне, добре, не конче мусить бути лагідним та смирним. Образ битви страшний, а проте який величавий. Кілько там сили, енергії!

Правда...

Ну, отжеж... Пригадайте собі вчорашній вечер, сего чоловіка, що брав участь в уличних розрухах. Він не дуже в'язав ся логічним роздумованем. Давав волю своїм почуванням, своїй енергії. Рабував, бо палав жаждою мести. Чи учинив що злого?

Дакевич забажав бути величнім, могучим. (Даліше буде).

Телеграми.

Відень, 16. цвітня. З Берліна доносять до Extrablatt-a, що відвідина цісаря Вільгельма у Відні не зовсім ще порішені. Дальше доносять, що договору тридержавного союзу не будуть урядово оголошувати, лише оголосять, що договір підписано. Справа підписання договору покінчить ся ще в сім році, так що пропонують його вже на грудневій сесії делегації.

Петербург, 16. цвітня. Вчора о 1. год. пополудни в сінях будинку державної ради застрелив міністра внутрішніх справ Сіпягіна, студент Бальшанов, прогнаний з київського університету.

Убийник прийшов в мундурі російського ад'ютанта і мав передати Сіпягінові мнимий лист від вел. кн. Сергія. Коли Сіпягін приступив до Бальшанова, він 5 разів стрілив до него з револьвера. По годині Сіпягін помер.

Мадрид, 16. цвітня. В місцевості Куарб прийшло до бійки між лібералами а республіка-

нами, причім 4 лібералів а 8 республіканів було ранених. Спокій привернула жандармерія.

Лондон, 16. цвітня. Дневники доносять, що вчора наспіла ту нота Бурів, над якою кабінет відбув нараду. Мирові переговори в полудневій Африці мають відбуватися ся успішно.

Брукселя, 16. цвітня. Страйк обняв вже сотки тисячів робітників. Мимо того більшість палати є противна ревізії конституції. В такім случаю вибух революції певний.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

В Товаристві взаїмних обезпечень «Дністер» прибуло в місяці марці с. р. 5.643 важних поліс на суму 6,462.265 кор. обезпеченої вартости з премією 55.002 кор. 58 сот.

Разом в I кварталі с. р. видано 15.641 поліс на суму 18,372.386 кор. з премією 153.002 кор. 17. сот.; попереднього року за той сам час було 13.165 важних поліс на суму 15,976.530

кор. з премією 130.584 кор. 49 сот.; т. є сего року о 2.475 поліс а 22.417 кор. 78 сот. премії більше.

Шкід в марці с. р. було 31 случаїв; разом від 1. січня до 31. марця с. р. було 75 шкід, з котрих 72 вже виплачено, 2 шкоди находять ся в ліквідації, а виплату 1 відшкодованя (в сумі 193 кор. 96 сот.) на разі з причин правних адержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 32.245 кор. 02 сот., з чого по потрученю часті реасекурованої лишає ся на власний рахунок 16.153 кор. 15 сот.

При відновленю поліс в I кварталі с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 10.211 кор. 94 сот.

Фонд резервовий з днем 31. марця с. р. виносить 393.659 кор. 68 сот.

Львів, дня 10. цвітня 1902.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Нова величава і сензаційна програма!

від 1. до 15. цвітня 1902.

При співучасті військової музики 15. п. п.

1) 5 **Aurora**, чудовні діти на роверах. 2) **Штучний чоловік Gillo**, містичний автомат, який списує гадки видія і малює портрети. 3) **Професор Gauthier** з Парижа стинає голову жєнщині. 4) 5 **сестер Wanton**, англійські акробатичні дансерки. 5) **Trio Resua**, шпортова сцена. 6) **The Adolfs**, гра дітей в огороді. 7) **Paul i John Pierrot** в подорожі. 8) **Brothers Bachus**, експентричні мурини. 9) **Les Henry**, valse mervouillense. 10) **Коптюшок** в американськїм біоскопі.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і сьвята два представлєня. Що п'ятниці **High-Life** представлєнє. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лз: Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедия з другої половини XVI віку в 5 актах.

Цїна 1 К.

Ще в р. 1891. прихильно оцінена рефєрентом краєвого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трюгаючими сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту. Тому і в читаню не тратить свого вражєня.

Набути можна в Становицькій книгарни у Львові.

Вийшли ліричні поезії

Василя Пачовського.

Книжка перша
під заг.

Розсипані перли

9 аркушів друку малої 8-ки на веліновім папері.

Цїна брош. 1 кор. 60 сот.
оправ. 2 кор.

З пересилкою о 50 сот. більше за реком. посилки. Дістати можна в обох руських книгарнях у Львові. — Найскорше наступить висилка, як гроші придуть на адресу: Володимир Старосольський у Львові, ул. Личаківска ч. 27.

„Тревоги автора і видавчика“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на веліновім папері виносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

„ТОВАРИШ“ ілюстрований календар на 1902. рік.

Цїна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сєні Горука у Львові, площа Домбровского ч. 1.

„ТОВАРИША“ можна набувати також у всіх Філіях «Народної Торговлі».

Контора виміни

ц к упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

вєяки

папери цїнні

і **МОНЕТИ**

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Складайте свої ошадности в Дністрі!

Дністер

Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зарєстрованє в обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дїм «Просьвіти»

Дністер

приймає вкладки щадничі і опроцентує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер

уділяє своїм членам позичок на векслі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поручі на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації. Сплату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в «Дністрі», від огню. Уділ членський виносить 50 К, вписове 2 К. Уділи вилачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер

уділяє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні руські ціли — на церкви, бурси, шкколи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформацій в справах позичок уділяють агенти і Дирекція.

Читайте!

Повне виданє Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клєсиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРІЯ «ПРОСЬВІТИ»** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

Русин

з державним іспитом з рахунковости і практикою шукає місця бухгалтера або касиєра при руській фінансовій інституції. Потрібну кавцїю може сейчас зложити, а надто жертвує 100 К на народну цілє, яку вкаже ся інституція, при якій петент найде посаду.

Близша відомість в редакції «Руслана».